

DAINŲ VERTIMAS Į LIETUVIŲ GESTŲ KALBĄ

Viktorija Vaičiūnaitė
Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakultetas

Adresas: Studentų g. 39A, Vilnius
E. puslapis: <https://pdf.viko.lt/>
E. paštas: viktorija.vaiciunaite@stud.viko.lt
Telefono nr.: +370 65460645
Tyrimų kryptis (-ys): filologijos kryptis

Tyrimo tikslas. Atskleisti, kokiomis raiškos priemonėmis yra perteikiamas dainų tekstas ir muzika verčiant kūrinius į lietuvių gestų kalbą.

Reikšminiai žodžiai: daina, lietuvių gestų kalba, meninis stilius, vertimas.

Tyrimo metodai. Literatūros analizė, atvejo analizė, lyginamoji analizė.

Rezultatai ir / arba išvados. Dainų vertimas yra sudėtingas procesas, nes jame susitelkia poezijos ir muzikos disciplinų sritys. Verčiant dainas, kaip ir kitus meninio stiliaus tekstus, vertėjo pagrindinis tikslas – perteikti kūrinio ekspresinę ir estetinę funkcijas. Dainose šias funkcijas atliepiantys parametrai yra šie: dainos poetinio teksto ir muzikos ritmas, kūrinio melodija, perkeltinėmis reikšmėmis kuriamas daugiaprasmiškumas. Paprastai, verčiant dainas iš vienos žodinės kalbos į kitą, vertėjas susitelkia tik į dainos teksto vertimą, pritaikydamas jį originalo dainos muzikai, vokaliniam atlikimui. Tačiau verčiant dainas iš žodinės į gestų kalbą perteikiamas jau ne tik dainos tekstas, bet ir kūrinio muzika. Tiek teksto rimas, tiek muzikos melodija ir ritmas yra perteikiami gestų kalboje esančiomis raiškos priemonėmis, kurios geriausiai atsiskleidžia ir gestų kalbos poezijoje. Gestų kalboje poezijos rimas yra perteikiamas per tam tikras gestų transformacijas ir pakartojimus. Siekiant sukurti vizualų eilėraščio rimą yra vartojamos gestų kalbos proformos ir lokalizacijos erdvėje kartojimai, kuriantys ir eilėraščio ritmą. Perteikiant dainos muziką yra taikomos gestų judesio pobūdžio transformacijos. Atitinkamai pagal tam tikrą muzikos pobūdį, nusistovėjusių gestų judesiai kinta nuo muzikos intensyvumo. Be pačių gestų transformacijų pastebima, jog siekiant sukurti poetinį ir muzikalų ritmą, perteikti melodingumą yra pridedami ir papildomi gestai vizualiniam ritmo piešiniui kurti. Pranešime pristatomi pagrindinių dainos parametrų pritaikymas vertimo metu, pateikiami konkretūs kurčiųjų ir gestų kalbos vertėjų atliekamų dainų vertimų pavyzdžiai.

Originalumas ir / arba praktinis reikšmingumas. Lietuvoje dainų vertimas į gestų kalbą nėra tirtas, o poreikis versti dainas į lietuvių gestų kalbą vis auga. Siekiant užtikrinti kiek įmanoma platesnį informacijos prieinamumą kurtumo negalią turintiems asmenis, vis dažniau koncertų metu jiems yra verčiamos ir dainos. Taip pat aktyviau rengiami ir projektai, kurių metu atlikėjai bendradarbiaudami su vertėjais stengiasi, kad jų dainos pasiektų ir kurtumo negalią turinčius asmenis. Dainų vertimo į gestų kalbą specifikos ištyrimas suteikia galimybę tinkamai pritaikyti gestų kalbos meninės raiškos priemones verčiant dainas kurčiųjų bendruomenei.